

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Mgr. M. H.**, zastoupen JUDr. Tomášem Dobřichovským, Ph.D., advokátem se sídlem Opletalova 1015/55, Praha 1, proti žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví**, se sídlem Antonína Čermáka 2a, Praha 6, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2021, č. j. 15 A 88/2019-52,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 28. 5. 2018, č. j. O-532791/D17016868/2017/ÚPV, žalovaný zamítl námitky žalobce podané podle § 7 odst. 1 písm. i) a k) zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách), v tehdejší znění (dále jen „zákon o ochranných známkách“), proti zápisu slovního grafického označení (podle současného znění zákona o ochranných známkách, účinného od 1. 1. 2019, se jedná o návrh na zápis obrazové ochranné známky), jehož slovní podoba zní „*Wisephora*“ a které dne 26. 7. 2016 přihlásila společnost TopMonks s.r.o. do rejstříku ochranných známek.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného rozklad, na jehož základě předseda žalovaného rozhodnutím ze dne 15. 4. 2019, č. j. O-532791/D18062867/2018/ÚPV, změnil rozhodnutí žalovaného tak, že výrokem I. námitky žalobce uplatněné ve smyslu § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách, ve znění účinném od 1. 1. 2019, proti zápisu obrazové ochranné známky v provedení „*Wisephora*“ do rejstříku ochranných známek zamítl. Výrokem II. předseda žalovaného řízení o námitkách podaných podle § 7 odst. 1 písm. k) zákona o ochranných známkách, ve znění účinném do 31. 12. 2018, proti zápisu dané známky do rejstříku ochranných známek zastavil a výrokem III. předseda žalovaného rozhodl, že přihláška dané ochranné známky do rejstříku ochranných známek se postupuje k zápisu do rejstříku ochranných známek.

[3] Řízení o námitkách podaných podle § 7 odst. 1 písm. k) zákona o ochranných známkách, ve znění účinném do 31. 12. 2018 (tedy námitek dotčení na právech přihláškou, která nebyla podána v dobré víře), předseda žalovaného zastavil, neboť podle přechodných ustanovení čl. II. odst. 4 zákona č. 286/2018 Sb. se k těmto námitkám nepřihlédne a řízení o nich se po účinnosti této novely zákona o ochranných známkách, tedy ode dne 1. 1. 2019, zastaví. K tomu předseda žalovaného dodal, že případný nedostatek dobré víry na straně přihlašovatele lze i po účinnosti předmětné novely zákona o ochranných známkách učinit důvodem návrhu na prohlášení ochranné známky za neplatnou, a pokud bude takový návrh shledán důvodným, má zrušení ochranné známky účinky *ex tunc*.

[4] Předseda žalovaného rovněž připomněl, že § 7 odst. 1 písm. i) zákona o ochranných známkách, ve znění účinném do 31. 12. 2018 (tedy ve znění účinném v době vedení prvostupňového řízení), obsahově odpovídá § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách, ve znění účinném od 1. 1. 2019 (tedy ve znění účinném v době vedení rozkladového řízení – upravuje námitky osoby, které náleží práva k autorskému dílu, pokud autorské dílo může být užíváním přihlašováním označení dotčeno). Předseda žalovaného poukázal na koncentraci námitkového řízení ve smyslu § 25 odst. 1 a 2 zákona o ochranných známkách, podle něhož namítající nese břemeno tvrzení i břemeno důkazní, přičemž k doplnění námitek a doložení důkazů na jejich podporu je namítajícímu stanovena lhůta 3 měsíců ode dne zveřejnění přihlášky. Z tohoto důvodu žalovaný nepřihlédl ke sdělení Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky ze dne 11. 7. 2018, které žalobce dodatečně předložil až dne 26. 7. 2018 a podle kterého je slovo „*Wisephora*“ jedinečný a originální novotvar, ani k obsahu textových zpráv mezi žalobcem a jednatelem společnosti TopMonks s.r.o., z nichž vyplývá, že dne 8. 2. 2016 žalobce vyzval jednatele společnosti TopMonks s.r.o., aby změnil název konference na téma „*budoucnosti práce*“, jež se měla konat dne 26. 5. 2016 a pro niž žalobce dle svého tvrzení název „*Wisephora*“ vytvořil.

[5] Předseda žalovaného se dále zabýval otázkou, zda slovní označení „*Wisephora*“ splňuje znaky autorského díla ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v relevantním znění (dále jen „autorský zákon“), neboť bez splnění této podmínky nemůže být žalobce úspěšný s námitkami uplatněnými z titulu práv k autorskému dílu. Předseda žalovaného konstatoval, že slovo „*Wisephora*“ lze považovat za neologismus, přičemž je rovněž nesporné, že tento novotvar vymyslel žalobce.

pokračování

[6] Dle předsedy žalovaného však novotvar „*Wisephora*“ není výsledkem jedinečné tvůrčí činnosti žalobce a nelze mu přisoudit charakter autorského díla ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona. Tento novotvar totiž dle tvrzení žalobce sice vznikl spojením anglického slova „*wise*“ a druhé části latinského slova „*metaphora*“, nevykazuje však žádný osobitý ani tvůrčí charakter překračující rámec dané slovní složeniny. Dle předsedy žalovaného může být i jediné slovo mající charakter novotvaru v obecné rovině autorským dílem, avšak toliko za splnění veškerých náležitostí v § 2 odst. 1 autorského zákona. Spojení slov, byť pocházejících z různých jazyků, nenese ani minimální znaky tvůrčí aktivity či jedinečnosti zrcadlící osobité znaky autora, přičemž neplatí, že nikdo jiný než žalobce nemůže dospět skládáním slov ke stejnému výsledku. Slovní označení „*Wisephora*“ proto nenaplnuje znaky autorského díla podle § 2 odst. 1 autorského zákona. Dle žalovaného se tak žalobce nemohl úspěšně domáhat zamítnutí dané přihlášky ochranné známky na základě § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách, ve znění účinném od 1. 1. 2019, neboť nebylo prokázáno, že by mu náležela práva k autorskému dílu, která by mohla být užíváním přihlašovaného označení dotčena.

[7] Proti rozhodnutí předsedy žalovaného brojil žalobce žalobou podanou u Městského soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 23. 9. 2021, č. j. 15 A 88/2019-52, zamítl. Městský soud konstatoval, že je nesporné, že slovo „*Wisephora*“ je novotvarem, který vytvořil žalobce jako název zmiňované konference, nicméně zásadní je, zda dané slovo naplňuje definiční znaky autorského díla ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona. S odkazem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 16. 7. 2009, *Infopaq International*, C-5/08, ECLI:EU:C:2009:465, městský soud konstatoval, že samotné výrazové prostředky jazyka, jimiž jsou jednotlivá slova či fráze, nelze zpravidla považovat za autorská díla, těmi je až originální výběr, uspořádání a kombinace těchto prvků autorem.

[8] Městský soud rovněž zdůraznil, že aby mohl být určitému slovu výjimečně přiznán charakter autorského díla, musí se jednat o jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora a zároveň musí jít o jeden z typů autorského díla, tedy o dílo vědecké či umělecké. Jedinečnost díla lze v autorskoprávní oblasti chápat dvěma způsoby, přičemž prvním z nich je náhled na originalitu díla skrze projekci autorových osobnostních rysů do výsledku činnosti a jeho kreativní myslí, která dílu propůjčuje jedinečné znaky. Z daného slova není patrná projekce osobitých vlastností žalobce, a to především proto, že se ve své podstatě jedná toliko o mechanickou složeninu dvou již existujících slov, resp. jejich částí, vzniklou tzv. *blendingem*. Jedinečnost autorského díla lze rovněž dle městského soudu chápat tak, že dílo není opakovatelné jiným autorem, přičemž ona neopakovatelnost je pojata jako míra pravděpodobnosti, že totéž dílo bude reprodukováno jiným autorem. Městský soud připouští, že pravděpodobnost, že tu bude další osoba, která použije stejné výrazy a spojí je v jedno slovo „*Wisephora*“, je nepatrná, nelze ji však zcela vyloučit.

[9] Městský soud se dále zabýval tím, zda lze proces vytváření slova „*Wisephora*“ považovat za tvůrčí činnost ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona. Dle městského soudu je zcela běžnou praxí vymýšlet pro nový produkt originální názvy, nicméně každé nově utvořené slovo označující originální produkt bez dalšího nepředstavuje výsledek tvůrčí činnosti podle autorského zákona. Městský soud k výkladu pojmu tvůrčí činnosti odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 360/2015, a konstatoval, že je zjevné, že žalobce při vytváření slova „*Wisephora*“ do jisté míry využil svých jazykových

dovedností a citu. Aby však bylo možné základnímu výrazovému prostředku, jednomu slovu, přiznat statut autorského díla, musel by autor při jeho tvorbě vynaložit mnohem větší míru kreativity, a to tak, aby nově vzniklé slovo bylo nejen slovem, ale zároveň též uměleckým dílem či součástí takového díla, přičemž samotné mísení již existujících slov k takovému výsledku vést nemůže. K tvrzení žalobce, dle něhož slovo „*Wisephora*“ vytvořil nikoli mechanicky, ale s cílem vytvořit jedinečné slovo, městský soud zopakoval, že novost slova v obecné rovině nutně znamená, že je toto slovo originální, nicméně pouze v rovině jazykovědné, nikoliv autorskoprávní. Městský soud v této souvislosti poukázal na rozsudky zahraničních soudů, které se kloní k závěru, že neologismy a jiné jednoslovné výrazy lze za autorská díla označit jen výjimečně. Městský soud konstatoval, že v případě, že by jakýkoliv produkt intelektuální činnosti člověka byl autorským dílem, došlo by k rozmělnění pojmu autorského díla, čímž by došlo ke znehodnocení autorskoprávní ochrany lidské tvořivosti.

[10] Dále městský soud konstatoval, že aby bylo možné konkrétní výsledek lidského tvůrčího ducha označit za autorské dílo ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona, musí mít umělecký nebo vědecký charakter. S odkazem na odbornou literaturu městský soud konstatoval, že vědeckým dílem je takové dílo, jehož metoda směřuje k poznání pravdy, obvykle jde o literární díla zachycující výstupy určité vědecké činnosti. Uměleckým dílem je pak dílo vykazující alespoň elementární estetickou hodnotu. Dle městského soudu nelze slovní novotvar „*Wisephora*“ podřadit ani pod jednu z těchto kategorií autorských děl. Dané slovo samo o sobě, ani v případě jeho užití jako názvu konference zaměřené na „*budoucnost práce*“, není vědeckým dílem a nenesé ani žádné estetické hodnoty. Z tvrzení žalobce dle městského soudu neplyne, že by bylo jeho záměrem předat uživateli tohoto slova estetický prožitek způsobený výlučně vnímáním tohoto slova. Věcný význam, který žalobce jím vytvořenému slovu „*Wisephora*“ přisuzuje, zůstává bez bližšího vysvětlení skrytý. Městský soud uzavřel, že slovo „*Wisephora*“ není autorským dílem ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona, žalobce proto nemůže být osobou, které náleží autorská práva k tomuto slovu, a ochranná známka tvořená tímto slovním prvkem, jejíž přihlášku žalobce napadl námitkami podle § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách, proto není způsobilá omezit žalobce na jeho autorských právech.

[11] Námitku žalobce týkající se absence eurokonformního výkladu požadavku originality autorského díla městský soud označil za opožděnou, neboť ji žalobce přednesl poprvé až při ústním jednání před soudem. Dodal, že se navíc jedná o zcela nekonkrétní námitku, neboť žalobce nevysvětlil, jakého eurokonformního výkladu se dovolává.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[12] Proti uvedenému rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost, v níž namítá, že slovo „*Wisephora*“ vzniklo tvůrčím a cíleným složením slov, přičemž nešlo pouze o obvyklou metodou tzv. blendingu. Samotné slovo je tvořeno slovy ze dvou cizích jazyků, konec slova „*Wisephora*“ navíc zní jako české slovo fórum (resp. jeho plurál – fóra). Jde tedy o neobvyklou kombinaci tří jazyků, a nikoliv o pouhou složeninu běžných slov. Stěžovatel měl za cíl pracovat s obrazotvorností a představivostí adresáta slova, vytvořit zatím neexistující jedinečné slovo „na míru“ dané konference a dát mu originálním způsobem přenesený význam, což je akt abstraktního myšlení. Přenesený význam tkví

pokračování

mimo jiné v tom, že dvě slova vytvořila slovo nové, které kromě významu původních dvou slov nese samostatně další význam. Stěžovatel usiloval o to, aby označení konference připomínalo slovo „fórum“, místo, kde se scházejí a diskutují lidé. Označení „*Wisephora*“ je tedy mnohovrstevnaté a nese několik poselství a myšlenek, přičemž jeho vznik nelze shrnout tak, že jde o pouhé spojení dvou existujících slov. Tento tvůrčí proces odráží široké znalosti stěžovatele, jedinečný způsob jeho přemýšlení, vlastní jazykový cit a schopnost kreativně pracovat se slovy. Stěžovatel proto trvá na tom, že jím vytvořené slovo „*Wisephora*“ je autorským dílem ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona.

[13] Dle stěžovatele městský soud řádně neposoudil a nezdůvodnil závěr ohledně aplikace konceptu autorského díla dle § 2 odst. 1 autorského zákona, neboť uvedl nesprávná právní východiska. Městský soud se dle stěžovatele nezabýval všemi právními ani skutkovými okolnostmi a ani podmínkami originality díla či pravidly eurokonformního výkladu. Stěžovatel se v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu i Soudního dvora, která je podle jeho názoru založena na konceptu autorskoprávní individuality ve smyslu statistické pravděpodobnosti jedinečnosti díla s důrazem na autorův svobodný výběr z tvůrčích možností a osobní otisk autora, domnívá, že vytvořil autorské dílo. Kritéria originality, tj. mnohost možností výběru a otisk osobnosti autora, byla městským soudem chybně interpretována, když rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Infopaq International* městský soud interpretoval v neprospěch stěžovatele. Městský soud totiž nevzal v potaz, že samotný výběr, uspořádání a kombinace slov autorovi umožňují, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem a aby dosáhl výsledku, který představuje duševní výtvar. Dle stěžovatele musí být koncept originality autorského díla vykládán eurokonformně, a to ve smyslu harmonizační judikatury Soudního dvora tak, že musí jít o dílo původní ve smyslu autora vlastního duševního výtvaru, čímž se snižuje laťka originality stanovená v § 2 odst. 1 autorského zákona.

[14] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[15] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že tvrzení, že konec slova „*Wisephora*“ zní stejně jako množné číslo výrazu „fórum“, stěžovatel uplatnil až v kasační stížnosti. Pokud by se v případě druhé části daného výrazu mělo jednat o záměrné užití plurálu slova fórum, šlo by o prosté spojení slov ve významu „chytrá/vzdělaná fóra“, aniž by v tom kdokoli vyjma tvůrce hledal jiný význam či propojení se slovem „*metaphora*“. Jedná se pouze o slovo složené ze dvou slov, což nepředstavuje jedinečný výsledek tvůrčí činnosti stěžovatele a nenaplnuje ani požadavek na originalitu ve smyslu eurokonformního výkladu autorského zákona v souladu s judikaturou Soudního dvora. Žalovaný upozornil na to, že údajné porušení povinnosti eurokonformního výkladu stěžovatel pouze v obecné rovině namítl až na jednání městského soudu. Žalovaný připomněl, že z judikatury Soudního dvora plyne, že o autorův duševní výtvar se jedná tehdy, pokud odráží jeho osobnost. Zároveň z rozsudku Soudního dvora ve věci *Infopaq International* vyplývá to, že slova jako taková nepředstavují prvky, na něž se ochrana vztahuje, ale stává se jimi teprve výběr, uspořádání a kombinace slov, které autorovi umožňují, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem, a tak dosáhl výsledku, který je jeho duševním výtvozem, přičemž výraz „*Wisephora*“ takových parametrů nedosahuje.

[16] Žalovaný odkázal na rozsudky Nejvyššího soudu, které souvisí s použitím teorie autorskoprávní individuality, a konstatoval, že stěžovatel ve slově „*Wisephora*“ využil své jazykové znalosti, nicméně vznik tohoto slova nelze považovat za vlastní tvůrčí výtvar autoru podléhající autorskoprávní ochraně. Žalovaný má zato, že vztah kritérií jedinečnosti, originality a původnosti není v judikatuře Soudního dvora, která se navíc touto problematikou zabývá převážně v souvislosti se specifickými druhy autorských děl, na něž se vztahují unijní právní předpisy, vyjasněn. Žalovaný se ztotožnil s městským soudem, že pokud by jakýkoliv výsledek intelektuální činnosti byl považován za jedinečný tvůrčí výtvar autoru chráněný autorským právem, vedlo by to k nepřiměřenému rozšíření autorskoprávní ochrany, a tím i k jejímu rozmělnění a znehodnocení. Žalovaný považuje rozsudek městského soudu za dostatečně odůvodněný, souladný s právními předpisy a obстоjí dle něj také z hlediska eurokonformního výkladu vnitrostátního práva. S ohledem na uvedené žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[18] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[19] Podstatou nyní posuzované věci je otázka, zda lze slovní výraz „*Wisephora*“ považovat za autorské dílo ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona, aby se stěžovatel mohl prostřednictvím námitek dle § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách bránit proti zápisu této ochranné známky, neboť by užíváním přihlašovaného označení mohla být jeho autorská práva k takovému dílu dotčena.

[20] Podle § 2 odst. 1 autorského zákona platí, že „*[p]ředmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (...). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické*“.

[21] Podle § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách, v relevantním znění, se přihlašované označení nezapíše do rejstříku na základě námitek proti zápisu ochranné

pokračování

známky do rejstříku podaných u žalovaného „osobou, které náležejí práva k autorskému dílu, pokud autorské dílo může být užíváním přiblažovaného označení dotčeno“.

[22] Předně je nezbytné zdůraznit, že je mezi účastníky řízení nesporné, že novotvar „Wisephora“ vytvořil stěžovatel jako název pro zmiňovanou konferenci. Zásadní však je, zda lze daný výraz považovat za autorské dílo ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona a může tedy požívat autorskoprávní ochrany.

[23] Autorské dílo ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona musí kumulativně splňovat následující pojmové znaky, které ho jakožto předmět autorského práva odlišují od „obecných“ děl i jiných nehmotných statků: a) musí se jednat o dílo literární nebo jiné dílo umělecké či vědecké, b) jako takové musí být výsledkem tvůrčí činnosti autora jako fyzické osoby, c) a to výsledkem jedinečným a d) musí být vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.

[24] Splněním pojmových znaků autorského díla se opakovaně zabýval Nejvyšší soud, který např. ve svém rozsudku ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007, na který odkázal též stěžovatel, konstatoval:

„Tvůrčí činnost, všechny její druhy, jako pojem autorskoprávní, lze charakterizovat jako činnost spočívající ve „vytvoření“ něčeho nehmotného s tím, že dosažení tohoto cíleného i necíleného výsledku závisí v osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvar (duševní plod tvůrčí povahy literární, jiné umělecké nebo vědecké) nebyl vůbec dosažen. „Zvláštními osobními vlastnostmi“ autora díla je zejména schopnost tvořit, což je schopnost jeho ducha, a to in concreto tvořit literárně, jinak umělecky nebo vědecky. S touto schopností bývá spojeno i nadání (talent), fantazie aj. prvky patřící mezi osobní vlastnosti, které si lidský duch přináší do běžného života a které rovněž nabývá např. životní praxí, vzděláním, životní zkušeností apod. K výkonu tvůrčí činnosti je zapotřebí i bohatost fantazie, inspirace a často i intuice, tvůrčí prostředí, tvůrčí klid nebo naopak tvůrčí vzruch apod., někdy i potřeba tvůrčí svobody aj. prvky, jevy nebo vlivy. Právě z povahy „zvláštních osobních vlastností“ vyplývá, že duševní plod tvorby, k níž byly tyto zvláštní osobní vlastnosti člověka využity, je povahově (a pojmově) neoddelitelným tvůrčím projevem individualizovaného lidského ducha, formujícího samu osobnost. Proto je i samo „vytvoření“, resp. tvorba díla tvůrčí činností nezaměnitelného osobitého rázu.

Z toho pak nauka, alespoň ve větší části kontinentální Evropy, odvozuje teoretickou koncepci autorskoprávní individuality díla relativněji chápanou ve smyslu statistické pravděpodobnosti jedinečnosti díla. Nikoli tedy ve smyslu jedinečnosti díla naprosto absolutní ve smyslu filozofickém. Autorskoprávní doktrinální chápání jedinečnosti díla ve smyslu statistické pravděpodobnosti je jistým juristickým ústupkem z přirozených ontologických pozic, který si vyžádaly změny technických poměrů a v jejich důsledku vznik celé řady děl, tradičně označovaných jako „díla malé mince“ (Werke der Kleine Münze, oeuvres de petit valeur), která postrádají individualizační rysy, popř. je mají jen v zanedbatelné míře, která není dostatečná k rozlišení jednotlivých děl. Takto (a podobně) chápána jedinečnost díla bývá v nauce označována jako jeho „autorskoprávní individualita“, tzn. jako jedinečnost díla v načrtnutém juristickém (autorskoprávním), tj. specifickém, významu tohoto výrazu. Nejde o individualitu v obecném smyslu, nýbrž o nejosobitější ztvárnění výtvaru na základě autorova svobodného výběru z tvůrčích možností. Jedinečnost díla přitom odpovídá i pojmu neopakovatelnost díla. Při tomto

pojetí díla jako předmětu práva autorského tedy nejde o individualitu díla stoprocentní, ale jen o jedinečnost, která se blíží jedinečnosti absolutní. Zmíněná tvůrčí činnost neboli tvorba díla přitom nespočívá ve vynalezení, kdy stejného výsledku (řešení) lze dosáhnout různými individuálními postupy, ani nespočívá v objevení toho, co již objektivně existovalo, ale nebylo známo. Proto nelze tvůrčí činnost ve smyslu zákona charakterizovat jako činnost technickou apod. (srov. Telec. I. Autorský zákon. Komentář, 1998).“

[25] Vždy tedy záleží na konkrétních okolnostech posuzované věci, jež budou pro soud individuálním a do jiných věcí obtížně přenositelným východiskem pro posouzení, zda se bude v dané věci jednat o dílo, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona, či nikoli (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2023, sp. zn. 23 Cdo 1260/2022). Z odůvodnění napadeného rozsudku plyne, že se městský soud podrobně zabýval individuálními specifickými okolnostmi nyní posuzované věci, přičemž vycházel ze správných právních východisek, a po zhodnocení veškerých relevantních skutečností dospěl ke správnému závěru, že v projednávané věci nelze novotvar vytvořený stěžovatelem považovat za jedinečný výsledek jeho tvůrčí činnosti, jenž by naplnil pojmové znaky autorského díla.

[26] Jak již konstatoval městský soud, proces vytváření slova „*Wisephora*“ nelze označit za jedinečný výsledek tvůrčí činnosti stěžovatele. Stěžovatel uváděl, že dané slovo vytvořil kombinací anglického slova „*wise*“, což by dle něj mělo znamenat (opět anglicky vyjádřeno) „*showing the benefit of experience*“, a latinského slova (převzatého ze starořečtiny) „*metaphora*“, resp. jeho části „*phora*“, což by mělo (opět v angličtině) podle stěžovatele znamenat „*to carry, to bear*“. Dle něj tak slovo „*Wisephora*“ představuje místo, kam se přinášejí nově nabyté zkušenosti či myšlenky. Význam, který stěžovatel danému výrazu přisuzuje, však zůstává ostatním bez bližšího vysvětlení skryt, proto nelze souhlasit se stěžovatelem, že by vymyslel slovo, kterému by dal originálním způsobem přenesený význam, resp. že by tyto dva výrazy spojené stěžovatelem dohromady, vůbec nějaký nový, samostatný obsah vytvořily. Daný novotvar vytvořený jako název pro konferenci navíc sám o sobě ani nijak neimplikuje téma, kterého se měla daná konference (či obdobné konference v budoucnu) týkat, tedy „*budoucnost práce*“. „*Wise*“ je v angličtině běžně používaným adjektivem a jeho kombinace s rovněž běžným (až banálním) tvarem „*phora*“ (srov. např. obecně známou značku prodejce kosmetiky Sephora) nejenže neupomíná na slovo „*metaphora*“, resp. metafora (tj. přenesení významu), ale neevokuje na první pohled či poslech ani žádný jiný konkrétní význam.

[27] Na uvedeném nic nemění ani tvrzení stěžovatele, přednesené až v kasační stížnosti, že daný výraz zní jako plurál českého slova fórum, tj. „*fóra*“ (což vyplynulo z vyjádření Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky, které si stěžovatel obstaral a doložil, ovšem opožděně, ve správním řízení). V každém případě se nejedná o neotřelou uměleckou zkratku, která by v jediném slově překvapivým, originálním a zároveň všeobecně srozumitelným způsobem postihla podstatu komplexního jevu, na nějž by její autor cílil. Lze naopak souhlasit s městským soudem, že stěžovatel spojením zmiňovaných slovních prvků nevytvořil dílo literární (umělecké a už vůbec ne vědecké) hodnoty, které by bylo neopakovatelným výronem jeho osobnosti, resp. jeho tvůrčí fantazie. To, že daný výraz v kombinaci se svým grafickým zpracováním má dostatečnou rozlišovací způsobilost ve smyslu § 1a a § 4 písm. b) zákona o ochranných známkách, aby mohlo být toto označení

pokračování

zapsáno pro příslušné služby jako ochranná známka, ještě neznamená, že je zároveň autorským dílem.

[28] Nejedná se totiž o duševní výtvor, který by byl jako výsledek tvůrčí fantazie individuálním projevem osobnosti stěžovatele, a nejde ani o výraz jedinečný, ve smyslu neopakovatelnosti díla, které by nemohl vytvořit nikdo jiný. Byť městský soud správně vycházel z toho, že dle judikatury Nejvyššího soudu je jedinečnost chápána ve smyslu statistické pravděpodobnosti jedinečnosti díla, tedy tato judikatura nevznáší požadavek na stoprocentní individualitu díla, ale pouze na jedinečnost, která se absolutní individualitě blíží (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 360/2015, který zmínil též městský soud v napadeném rozsudku), ani tohoto standardu novotvar stěžovatele nedosahuje. V neposlední řadě nelze daný slovní výraz považovat za „dílo“ s uměleckým či vědeckým charakterem, jak již bylo konstatováno a jak podrobně vysvětlil též městský soud.

[29] Z uvedených závěrů rovněž vyplývá, že se Nejvyšší správní soud nemohl ztotožnit ani se zcela obecným tvrzením stěžovatele, že se městský soud nezabýval všemi právními či skutkovými okolnostmi dané věci.

[30] Pokud stěžovatel dále, opět v obecné rovině, namítá, že se městský soud nezabýval podmínkami originality díla a pravidlem eurokonformního výkladu, není Nejvyššímu správnímu soudu zcela zřejmé, kam touto námitkou stěžovatel vlastně míří. Městský soud ze závěrů, které plynou z judikatury Nejvyššího soudu i Soudního dvora, na niž stěžovatel odkazoval, vycházel. Zároveň je ovšem třeba upozornit na to, že povinnost tzv. eurokonformního výkladu se vztahuje k výkladu vnitrostátního práva orgány daného členského státu, a to způsobem v maximální možné míře souladné s právem unijním, které na danou vnitrostátní právní normu dopadá (tedy tato vnitrostátní norma buďto představuje transpozici příslušného ustanovení unijního práva, např. směrnice, nebo se jí konkrétní ustanovení unijního práva jiným způsobem přímo dotýkají). V takovém případě samozřejmě povinnost eurokonformního výkladu vnitrostátní normy zahrnuje i nutnost vycházet z takového obsahu na věc dopadajícího ustanovení unijního práva, který mu přisuzuje příslušná judikatura Soudního dvora. Ani konkrétní rozsudky Soudního dvora, které stěžovatel bez podrobnějšího komentáře zmiňuje v závěru své kasační stížnosti, tedy „nevisí ve vzduchoprázdnu“, ale poskytují konkrétní výklad konkrétních ustanovení unijních právních předpisů, přičemž by bylo třeba se zabývat tím, do jaké míry jsou tato ustanovení a k nim se vztahující výklad Soudního dvora relevantní pro interpretaci § 2 odst. 1 autorského zákona, tedy obecné definice autorského díla, která je předmětem nyní posuzované věci. V této souvislosti lze toliko poznamenat, že unijní právní předpisy (zejména příslušné směrnice) upravují celou řadu aspektů autorskoprávní ochrany i ochrany práv s autorským právem souvisejících, nicméně obecný pojem autorského díla sice používají, avšak na rozdíl od některých zvláštních autorských děl vymezených v § 2 odst. 2 autorského zákona ho přímo nedefinují.

[31] V každém případě však musí Nejvyšší správní soud vycházet z toho, že stěžovatel žalobní bod týkající se povinnosti eurokonformního výkladu přednesl (navíc ve zcela obecné podobě) poprvé až při ústním jednání u městského soudu, tedy ve smyslu § 71 odst. 2 věty druhé s. ř. s. ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s. opožděně. Předmětem přezkoumání Nejvyšším správním soudem v řízení o kasační stížnosti je však primárně kasační stížností napadené rozhodnutí městského soudu, nikoliv žalobou napadené rozhodnutí žalovaného.

Stěžovatel uvedenou námitku neuplatnil včas a řádně v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohl, je ji tak třeba ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. považovat za nepřijatelnou.

[32] Důvodná není ani námitka, dle níž městský soud nesprávně interpretoval již zmiňovaný rozsudek Soudního dvora ve věci *Infopaq International*, když dle něj nevzal v potaz, že samotný výběr, uspořádání a kombinace slov umožňují autorovi, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem. Městský soud však s odkazem na tento rozsudek konstatoval, že slova či fráze nejsou zpravidla autorskými díly, a ze zmíněného rozsudku, který se vztahoval k článkům z tisku, odcitoval, že „je třeba uvést, že tato díla [pozn. NSS – články z tisku] se skládají ze slov, která – pokud jsou posuzována jednotlivě – nejsou jako taková duševním výtvořem autora, který je užívá. Teprve výběr, uspořádání a kombinace těchto slov autorovi umožňují, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem a aby dosáhl výsledku, který představuje duševní výtvor.“. Městský soud tedy interpretoval závěry tohoto rozsudku zcela správně, přesto však nevyloučil, že by i jediný slovní novotvar (vytvořený případně i kombinací dvou nebo více slov či jejich částí) mohl představovat autorské dílo; z důvodů, které již byly vysvětleny, to však není případ stěžovatelova výrazu „*Wisephora*“.

[33] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že slovní tvar „*Wisephora*“ není autorským dílem ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona. Stěžovateli nenáleží autorská práva k tomuto výrazu, proto ani nemohla být jeho autorská práva zápisem na něm založené ochranné známky dotčena a jeho námitka podle § 7 odst. 1 písm. g) zákona o ochranných známkách proti tomuto zápisu tedy nemohla obstát.

IV. Závěr a náklady řízení

[34] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[35] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, náleželo by mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Žalovanému však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. října 2023

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu

